

# การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ต้องขังหญิงกระทำผิดซ้ำ ในคดียาเสพติด

## Factor Analysis Causing Female Inmates to Recommit in Substance Abuse Cases

ตฤณห์ โพธิ์รักษา<sup>1</sup>

Trynh Phoraksa

Received: December 12, 2021 Revised: January 3, 2022 Accepted: April 21, 2022

### บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุของการก่ออาชญากรรมของผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด รวมถึงสร้างแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิง โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามเพื่อคัดกรองกรณีศึกษา และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กรณีศึกษา จำนวน 7 ราย คัดเลือกกรณีศึกษาด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดที่ถูกจำคุกที่ทัณฑสถานหญิงกลาง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลจากการวิจัย พบว่า มูลเหตุจูงใจที่ส่งผลให้ผู้หญิงที่กระทำผิดซ้ำคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ประกอบด้วย 8 มูลเหตุ ประกอบไปด้วย ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สภาพเศรษฐกิจ การศึกษา สภาพสังคม การติดยาเสพติด การบำบัด และสภาพจิตใจ ซึ่งมูลเหตุจูงใจเหล่านี้นำไปสู่การเสนอแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดของเด็ก เยาวชน และผู้หญิงอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

**คำสำคัญ:** ผู้ต้องขังหญิง ยาเสพติด การกระทำผิดซ้ำ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำ

---

<sup>1</sup> นักวิจัยอิสระ

## Abstract

The objectives of this article are to study the causes of crimes committed by female inmates who have repeatedly committed drug cases, as well as to establish guidelines for preventing the misconduct of female inmates. It is a qualitative research methods. The tools in this study include: a survey to screen case studies and in-depth interviews, seven case studies, selected by purposive samplings from female inmates who were repeatedly challenged for drug cases and were imprisoned at the Federal Women's Correctional Institution, Analyzing data using content analysis techniques. The results of the research revealed that the motives that causing women to repeatedly commit crimes were drug-related which consist of the following 8 causes as follows: family, friends, economic condition, education, social condition, drug addiction, therapy, and mental state. These motivations lead to recommendations for a more concrete way to prevent wrong acts from children, young people, and women.

**Keywords:** Female inmates, substance abuse, recommit, recidivism, factors caused recidivism

## บทนำ (Introduction)

สถานการณ์ผู้ต้องขังล้นคุกเป็นปัญหาที่หลายประเทศทั่วโลกกำลังเผชิญอยู่ รวมถึงประเทศไทยที่มีประชากรในเรือนจำมากเป็นอันดับสามของทวีปเอเชีย รองจากประเทศจีน และ อินเดีย (Thaiger, 2018) และ เมื่อพิจารณาสถิติจำนวนผู้ต้องขังทั่วประเทศทั้งชายและหญิงปี พ.ศ. 2552 พบว่า จำนวนผู้ต้องขังชายและหญิงเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้เกิดสถานการณ์นักโทษล้น คุกอย่างรวดเร็วภายในระยะเวลาเพียง 5 ปี และมีจำนวนผู้ต้องขังหญิงเพิ่มขึ้นกว่า 17,000 คน โดยเฉพาะในปีพ.ศ. 2557 ผู้ต้องขังหญิงมีจำนวนเพิ่มขึ้นกว่า 5,000 คน ในปี 2562 (ข้อมูลสถิติ จากกรมราชทัณฑ์ วันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ.2562) จำนวนผู้ต้องขังหญิงเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 86.92 ภายในระยะเวลา 10 ปี (ข้อมูลสถิติจากกรมราชทัณฑ์ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2552) (กรม

ราชทัณฑ์, 2562) นอกจากนี้ คดียาเสพติดในประเทศไทยยังเป็นอีกปัญหาที่ทวีความรุนแรง และเป็นปัญหาที่อยู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน อีกทั้งยังไม่สามารถหาทางออกที่ชัดเจนและเด็ดขาดให้กับปัญหานี้ จากสถิติ 10 อันดับของประเภทคดีที่มีจำนวนผู้ต้องขังสูงสุดที่มีตัวอยู่ของกรมราชทัณฑ์ ปี พ.ศ. 2562 เห็นได้ว่าความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีจำนวนผู้ต้องขัง 288,640 ราย ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงที่สุดจากประเภทคดีทั้งหมด และประเภทคดีที่มีจำนวนผู้ต้องขังมากเป็นอันดับที่สอง คือ ความผิดอื่น ๆ เช่น พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ร.บ.การพนัน พ.ร.บ.อาวุธปืน พ.ร.บ.คนเข้าเมือง หลุโทษ ฯลฯ จำนวน 232,927 ราย อันดับที่สาม คือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ จำนวน 40,152 ราย และอันดับที่สี่ คือ ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน จำนวน 35,884 ราย (กรมราชทัณฑ์, 2562)

เมื่อพิจารณาสถิติผู้ต้องขังหญิงจากราชทัณฑ์ทั่วประเทศระหว่างพ.ศ.2552 – 2562 พบว่า จำนวนประชากรผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำมีจำนวนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ในปี 2552 มีจำนวนผู้ต้องขังหญิง 20,690 ราย และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปี พ.ศ. 2559 ซึ่งมีจำนวนผู้ต้องขังหญิงจำนวน 37,051 ราย ต่อมาลดลงเหลือ 33,008 ราย ในปี พ.ศ.2560 และเพิ่มขึ้นถึง 38,862 ราย ในปี พ.ศ. 2562 ประกอบกับข้อมูลจากกรมราชทัณฑ์แสดงให้เห็นว่า คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นคดีที่มีอัตราการกระทำผิดซ้ำมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 สูงถึงร้อยละ 62.78 ของประเภทคดีทั้งหมด อันดับที่ 2 คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ร้อยละ 13.67 ของประเภทคดีทั้งหมด อันดับที่ 3 คือ คดีอื่น ๆ เช่น พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ร.บ.การพนัน พ.ร.บ.อาวุธปืน พ.ร.บ.คนเข้าเมือง หลุโทษ ฯลฯ ร้อยละ 11.11 ของของประเภทคดีทั้งหมด และอันดับที่ 4 คือ คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ร้อยละ 7 ของประเภทคดีทั้งหมด (กรมราชทัณฑ์, 2562) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า แม้ว่าจะมีมาตรการแผนงานรองรับปัญหานี้จากทางภาครัฐ เช่น การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด แผนประชารัฐร่วมใจปลอดภัยยาเสพติด และโครงการเยาวชนรุ่นใหม่ห่างไกลยาเสพติด เป็นต้น แต่อัตราการก่อคดียาเสพติดก็ยังคงเกิดขึ้นเป็นอันดับหนึ่ง และเมื่อพิจารณาสถิติอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงประเภทคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ พ.ร.บ.สารระเหย และพ.ร.บ.วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท) ของกรมราชทัณฑ์ พบว่า ภายใน 10 ปีที่ผ่านมา อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง ประเภทคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (พ.ร.บ. ยาเสพติดฯ พ.ร.บ.สารระเหย และพ.ร.บ.วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท) มีแนวโน้มมากขึ้นในทุกช่วงระยะติดตามผลหลังผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัว กล่าวคือ ในช่วงปี พ.ศ. 2551-2554 มีจำนวนผู้ต้องขังหญิงที่กลับ

เข้ามามีผลกระทบมากกว่า 5 ราย แตกต่างกับช่วงปี พ.ศ. 2555 -2561 ที่มีจำนวนผู้ต้องขังหญิงที่กลับเข้ามามีผลกระทบเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 100 โดยเฉพาะช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (ปีพ.ศ. 2559-2561) มีจำนวนผู้ต้องขังหญิงที่กระทบด้านภายใน 1 ปีหลังจากได้รับการปล่อยตัวกว่า 1,000 ราย จำนวนผู้ต้องขังหญิงที่กระทบด้านภายใน 2 ปีหลังจากได้รับการปล่อยตัวกว่า 1,900 ราย จำนวนผู้ต้องขังหญิงที่กลับเข้ามามีผลกระทบภายใน 3 ปีหลังจากได้รับการปล่อยตัวกว่า 2,600 ราย และจำนวนผู้ต้องขังหญิงที่กระทบด้านภายใน 5 ปีหลังจากได้รับการปล่อยตัวกว่า 2,700 ราย (กรมราชทัณฑ์, 2562)

ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสตรีศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยศาสตราจารย์ Meda Chesney-Lind ผู้เชี่ยวชาญด้านสตรีศึกษา พบว่าผู้หญิงได้เข้ามามีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมมากขึ้นเป็นทวีคูณ ไม่ว่าจะเป็นในฐานะเหยื่อของการกระทำผิด หรือในฐานะผู้กระทำผิดเอง ยกตัวอย่างจากสถิติตั้งแต่ปีค.ศ. 1990-1998 พบว่า จำนวนผู้หญิงที่อยู่ภายใต้การภาคทัณฑ์เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 40 จำนวนผู้หญิงที่ถูกควบคุมตัวในสถานกักขังเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 60 สถิติผู้หญิงที่อยู่ในเรือนจำเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 88 และสถิติของผู้หญิงที่ถูกทัณฑ์บนเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 80 (Chesney-Lind, 2000) สำหรับการกระทำผิดของเยาวชนและผู้หญิงในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน โดยมีปัจจัยที่แตกต่างกันเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของโลก และอิทธิพลของเทคโนโลยีที่มีทั้งผลดีและผลเสีย ก่อปรกัการที่เศรษฐกิจมีความผิดเคืองสถาบันครอบครัวจึงลดบทบาทลงสมาชิกในครอบครัวต่างก้มหน้าก้มตาหาเงินเพื่อมาจุนเจือชีวิต โดยลืมไปว่าความสำคัญของสถาบันครอบครัวเริ่มต้นจากครอบครัวที่อบอุ่นมีเวลาให้สมาชิกในครอบครัว มีเวลาอบรมสั่งสอนบุตรหลาน (ศุภชัย ปิตกุลตัง, 2556) ทั้งนี้ ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมอยู่ตลอดเวลา ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนจำเป็นต้องเร่งแก้ไข และวางแผนรับมืออาชญากรรมรูปแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อตั้งรับและป้องกันอาชญากรรมที่ยังไม่เกิดขึ้น รวมถึงต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหามาจากอาชญากรรมที่เกิดขึ้นแล้วและยังไม่หมดไปจากสังคม เพื่อไม่ให้อาชญากรรมที่ได้รับการลงโทษแล้วกลับมากระทำผิดซ้ำอีก อันนำไปสู่วงจรอาชญากรรมซ้ำซากที่ไม่มีจุดสิ้นสุด

จากสถานการณ์ปัญหาคดียาเสพติดที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น และจำนวนผู้ต้องขังหญิงรวมทุกคดีจากราชทัณฑ์ทั่วประเทศระหว่างปีพ.ศ. 2552 ถึง 2562 มีจำนวนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 87.83 และหากศึกษาเฉพาะเจาะจงแค่เฉพาะคดีเกี่ยวกับพบบ. ยาเสพติด ในช่วงเดียวกันคือ

ระหว่างพ.ศ. 2552 ถึง 2562 พบว่า จำนวนผู้ต้องขังหญิงเฉพาะคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 102.41 ซึ่งเป็นตัวเลขที่สูงจนน่าวิตกกังวล (กรมราชทัณฑ์, 2562) งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษาเรื่องยาเสพติดและการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง โดยวัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ เพื่อศึกษามูลเหตุจูงใจของการก่ออาชญากรรมครั้งแรกของผู้ต้องขังหญิงในคดียาเสพติด และเพื่อแสวงหาแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดของผู้หญิงในคดียาเสพติด และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยชิ้นนี้ คือ เมื่อทราบถึงมูลเหตุจูงใจของการก่ออาชญากรรมครั้งแรกของผู้ต้องขังหญิงในคดียาเสพติด ก็จะสามารถป้องกันการก่ออาชญากรรมตั้งแต่ครั้งแรกได้ โดยการมุ่งแก้ปัญหาที่ตรงจุดและสอดคล้องกับแต่ละกรณี และเพื่อสร้างแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดของผู้หญิงในคดียาเสพติด

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษามูลเหตุจูงใจของการก่ออาชญากรรมครั้งแรกของผู้ต้องขังหญิงในคดียาเสพติด
2. เพื่อแสวงหาแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดของผู้หญิงในคดียาเสพติด

### วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ อันนำไปสู่การวิเคราะห์มูลเหตุจูงใจและเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหอย่างเป็นรูปธรรม โดยมองภาพรวมทุกมิติ (Holistic perspective) เน้นไปที่การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความโดยสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเหตุผลไม่ได้มุ่งเก็บเป็นตัวเลข (แววดาว พรหมแสน, 2554) กรณีศึกษาเป็นผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดเกี่ยวกับคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งต้องโทษอยู่ในทัณฑสถานหญิงกลาง จำนวน 7 คน โดยคัดเลือกกรณีศึกษาด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ต้องขังหญิงที่เป็นผู้กระทำความผิดครั้งแรก เมื่ออายุระหว่าง 10 – 17 ปี และปัจจุบันได้รับโทษจำคุกอยู่ในทัณฑสถานหญิงกลาง มีอายุระหว่าง 18 – 45 ปี โดยมีลักษณะความผิดในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ พ.ร.บ.สารระเหย และพ.ร.บ.วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท) กรณีศึกษาถูกคัดเลือกด้วยสองเงื่อนไข คือ 1) ถูกส่งตัวจากสถานพินิจฯ เข้าสู่เรือนจำ (Transfer) เมื่ออายุเกิน 18 ปี และ 2)

พันโทชจากสถานพินิจฯ แล้วกลับมากระทำผิดซ้ำอีก จนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ (Recommit) และเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย (Research Tools) ประกอบด้วย แบบสอบถามเพื่อคัดเลือกกรณีศึกษาเบื้องต้น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กรณีศึกษาที่ถูกเลือก โดยเป็นการถามคำถามปลายเปิดที่มีความยืดหยุ่น เสมือนการสนทนาพูดคุยในชีวิตประจำวัน และการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการตีความจากรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งวิทยานิพนธ์ บทความวิเคราะห์ในเอกสารวิชาการ หนังสือพิมพ์ และวารสารต่าง ๆ โดยใช้วิธีการเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

## ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยสามารถแบ่งเป็นตารางเพื่อสรุปข้อมูล โดยเริ่มจากพฤติกรรมการณ์การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของกรณีศึกษา และมูลเหตุจูงใจที่นำไปสู่การกระทำผิดที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กรณีศึกษาจำนวน 7 ราย โดยกรณีศึกษาถูกคัดเลือกจากผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำในคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติด และถูกควบคุมตัวในทัณฑสถานหญิงกลาง ซึ่งทางเรือนจำดำเนินการคัดเลือกผู้ต้องขังที่เต็มใจในการให้ข้อมูล โดยไม่มีการบังคับผู้ต้องขังให้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงพฤติกรรมการณ์การยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่าง

| กรณีศึกษา    | อายุที่เริ่ม<br>เสพยาเสพติดครั้งแรก | ผู้ชักชวน<br>กรณีศึกษาเข้าสู่วัง<br>วนของยาเสพติด | มูลเหตุจูงใจใน<br>การเสพยาเสพติด                                              | มูลเหตุจูงใจใน<br>การค้ายาเสพติด |
|--------------|-------------------------------------|---------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|
| 1.นางสาวจุ๊ป | 16                                  | แฟนหนุ่ม                                          | - อยากรู้<br>ลอง<br>- สนุก/สังสรรค์<br>กับเพื่อน<br>- เครียดปัญหา<br>ครอบครัว | - ต้องการเงิน                    |

| กรณีศึกษา        | อายุที่เริ่ม<br>เสพยาเสพติดครั้งแรก | ผู้ชักชวน<br>กรณีศึกษาเข้าสู่วัง<br>วนของยาเสพติด | มูลเหตุจูงใจใน<br>การเสพยาเสพติด              | มูลเหตุจูงใจใน<br>การค้ายาเสพติด                                                        |
|------------------|-------------------------------------|---------------------------------------------------|-----------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|
| 2.นางสาวน้ำ      | 16                                  | เพื่อน                                            | - อยากรู้<br>ลอง<br>- เครียดปัญหา<br>ครอบครัว | - เงินไม่พอใช้<br>- ไม่อยากทำงาน<br>สุจริตอื่น ๆ<br>เพราะเหนื่อย<br>และเงินน้อย         |
| 3.นางโม          | 13                                  | เพื่อน                                            | - อยากรู้<br>ลอง<br>- สนุก<br>- คึกคัก        | - ต้องการให้<br>เพื่อนมาหา                                                              |
| 4.นางสาว<br>แป้ม | 11                                  | แฟนหนุ่ม                                          | - อยากรู้<br>ลอง                              | - อยากหาเงินได้<br>เอง<br>- ไม่อยากทำงาน<br>สุจริตอื่น ๆ<br>เพราะเหนื่อย<br>และเงินน้อย |
| 5.นางมาย         | 15                                  | เพื่อน                                            | - อยากรู้<br>ลอง<br>- ไม่กล้าปฏิเสธ<br>เพื่อน | - อยากมีของใช้<br>เหมือนคนอื่น<br>ในสังคม                                               |
| 6.นางสาว<br>เจน  | 12                                  | เพื่อน                                            | - อยากรู้<br>ลอง                              | - สงสารแม่เพื่อน<br>- ต้องการเงิน                                                       |
| 7.นางสาว<br>อาย  | 14                                  | เพื่อน                                            | - อยากรู้<br>ลอง<br>- มีปัญหา<br>ครอบครัว     | - ต้องการเงิน                                                                           |

| กรณีศึกษา | อายุที่เริ่ม<br>เสพยาเสพติดครั้งแรก | ผู้ชักชวน<br>กรณีศึกษาเข้าสู่วัง<br>วนของยาเสพติด | มูลเหตุจูงใจใน<br>การเสพยาเสพติด | มูลเหตุจูงใจใน<br>การค้ายาเสพติด |
|-----------|-------------------------------------|---------------------------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
|           |                                     |                                                   | - เสพตามเพื่อน                   |                                  |

จากตารางที่ 1 แสดงการเข้าสู่กระบวนการเสยยานั้นพบว่า กรณีศึกษาทั้งหมดถูกชักชวนให้ลองเสพยาครั้งแรกโดยบุคคลใกล้ชิด อาทิ เพื่อนสนิท และแฟนหนุ่ม กล่าวคือกรณีศึกษา 5 ราย ถูกเพื่อนชักชวนให้ลองเสพยาเสพติดครั้งแรก และกรณีศึกษาอีก 2 ราย ถูกแฟนหนุ่มชักชวนให้ลองเสพยาเสพติดครั้งแรก โดยเริ่มเสพยาเสพติดเมื่ออายุระหว่าง 11 – 16 ปี และมูลเหตุจูงใจในการเสพยาเสพติดของกรณีศึกษาทุกราย คือความอยากรู้อยากลอง อย่างไรก็ตาม กรณีศึกษาบางรายเสพยาเสพติดเพราะมีปัญหาและความเครียด ในขณะที่กรณีศึกษาที่ตัดสินใจค้ายาเสพติด เป็นเพราะต้องการเงิน นอกจากนี้ยังมีกรณีศึกษาบางรายที่ค้ายาเสพติดเพราะต้องการให้เพื่อนมาหา อยากมีของใช้เหมือนกับคนอื่นในสังคม หรือไม่ต้องการทำงานสุจริตอื่น ๆ จากผลการศึกษาที่ได้สามารถนำมาจัดกลุ่มตามมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงมูลเหตุจูงใจที่มีผลต่อการกระทำผิดครั้งแรกของกลุ่มตัวอย่าง

| กรณีศึกษา     | ครอบครัว | กลุ่มเพื่อน | สภาพเศรษฐกิจ | การศึกษา | สภาพสังคม | การติดยาเสพติด | การบำบัด | สภาพจิตใจ |
|---------------|----------|-------------|--------------|----------|-----------|----------------|----------|-----------|
| 1.นางสาว จุ๊บ | ✓        | ✓           | ✓            | ✓        | ✓         | ✓              | ✓        | ✓         |
| 2.นางสาว น้ำ  | ✓        | ✓           | ✓            | ✓        | ✓         | ✓              | ✓        | ✓         |
| 3.นางโม       | ✓        | ✓           |              | ✓        | ✓         | ✓              | ✓        | ✓         |
| 4.นางสาว แป้ม | ✓        | ✓           | ✓            | ✓        | ✓         |                | ✓        | ✓         |
| 5.นางมาย      | ✓        | ✓           |              |          |           |                | ✓        | ✓         |
| 6.นางสาว เจน  | ✓        | ✓           | ✓            |          | ✓         | ✓              | ✓        | ✓         |

| กรณีศึกษา   | ครอบครัว | กลุ่มเพื่อน | สภาพเศรษฐกิจ | การศึกษา | สภาพสังคม | การติดยาเสพติด | การบำบัด | สภาพจิตใจ |
|-------------|----------|-------------|--------------|----------|-----------|----------------|----------|-----------|
| 7.นางสาวอาย | ✓        | ✓           |              | ✓        | ✓         | ✓              | ✓        | ✓         |

จากตารางที่ 2 สรุปผลการวิจัย แสดงให้เห็นได้ว่า มูลเหตุจูงใจหลักที่ส่งผลให้กรณีศึกษาทุกคนต้องโทษครั้งแรก ประกอบด้วย ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สภาพจิตใจ และการบำบัด โดยพื้นฐานครอบครัวของกรณีศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าครอบครัวของกรณีศึกษามีจำนวนสมาชิกต่างกัน แต่ความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัวนั้นมีน้อยมากไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ บิดามารดาไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแล และบางคนหันไปคบกับกลุ่มเพื่อนที่เกเร มั่วสุมเสพยาเสพติดออกจากโรงเรียน ทำให้กรณีศึกษาใช้เวลาส่วนใหญ่กับกลุ่มเพื่อน และมองว่ามีแต่กลุ่มเพื่อนที่เข้าใจตนเอง

## อภิปรายผล (Research Discussion)

ผลการการวิจัยพบว่า กรณีศึกษาแต่ละรายถูกชักชวนโดยบุคคลใกล้ชิดให้เริ่มลองยาเสพติด โดยบุคคลใกล้ชิดใกล้ชิด อาทิ เพื่อนสนิท และแฟนหนุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเลียนแบบ (Imitation Theory) ของ Gabriel Tarde ซึ่งอธิบายว่าพฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้จากบุคคลใกล้ชิด และการเลียนแบบพฤติกรรมจะเกิดขึ้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนครั้งที่ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งการพบปะกันเป็นประจำ เช่น การพบปะกลุ่มเพื่อนเดิม ๆ ชวนกระทำความผิดอยู่เป็นประจำทำให้การเลียนแบบมีความเข้มข้นมาก เป็นต้น และการเลียนแบบนี้จะทวีความรุนแรงขึ้นไปอีกตามกฎแห่งการแทรกแทน (Law of Insertion) ที่กล่าวว่า ความก้าวร้าวรุนแรงอาจมากขึ้น การก่ออาชญากรรมที่รุนแรงกว่าจะมาแทนที่พฤติกรรมที่มีอยู่ก่อน เช่น การเรียนรู้การก่ออาชญากรรมใหม่ ๆ จากผู้ต้องขังด้วยกันเอง หรือการเรียนรู้ที่จะกระทำความผิดจากเด็กที่ถูกลงโทษในสถานพินิจด้วยกัน ทำให้มีความคิดอยากลองทำพฤติกรรมที่รุนแรงกว่าที่ตนเคยทำ (พรชัย ชันดี และคณะ, 2558) นอกจากนี้ ผลจากการวิจัยยังพบว่า กรณีศึกษาต้องการหารายได้มาจุนเจือครอบครัว และใช้จ่ายส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการปลดปล่อยให้เป็นอิสระของผู้หญิง (Women liberation theories) เช่นแนวคิดของฟรีดา แอดเลอร์ (Freda Adler) และแนวคิดของริต้า ไซมอน (Rita Simon) เป็นต้น ที่มีความเชื่อว่า

บทบาททางสังคมของผู้หญิงในยุคใหม่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในพฤติกรรมอาชญากรรมของผู้หญิงด้วย กล่าวคือ ในอดีตโอกาสหรือหน้าที่ในการประกอบอาชีพมักอยู่ที่เพศชายเป็นส่วนใหญ่ และผู้หญิงในอดีตนั้นมักมีหน้าที่เพียงแค่งานบ้าน และเลี้ยงลูกเท่านั้น แต่หลังจากที่สภาพทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีบทบาทมากขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นในด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ การเมือง หรือด้านเศรษฐกิจ ล้วนส่งผลให้บทบาทในด้านพฤติกรรมของผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันน้อยลง ซึ่งทำให้ผู้หญิงและผู้ชายมีแนวโน้มที่จะมีความคล้ายคลึงกันในด้านพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากรรมรวมถึงพฤติกรรมละเมิดกฎหมายต่าง ๆ (Adler, 1975; Simon, 1975)

ส่วนของมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดนั้นพบว่า มูลเหตุจูงใจสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกระทำความผิดของผู้ต้องขังหญิง ได้แก่ มูลเหตุจูงใจด้านครอบครัว ขาดความผูกพันกับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม (Socialization Theory) ที่กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์เท่านั้น และการขัดเกลาก็เกิดขึ้นตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ โดยสภาพแล้วมนุษย์เป็นสัตว์สังคม มีการอยู่ร่วมกันและมีการกระทำต่อกัน (Social Interaction) ดังนั้น การขัดเกลาทางสังคมจึงเป็นหลักในการปฏิบัติที่คนเราต้องเรียนรู้คุณค่า ระเบียบแบบแผน และกฎเกณฑ์ของกลุ่มหนึ่ง ๆ เพื่อให้สมาชิกสามารถอยู่ร่วมกันได้และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมที่ตนเป็นสมาชิกได้อย่างปกติสุข และหากปราศจากการขัดเกลาทางสังคม มนุษย์ย่อมเสียกระบวนการเรียนรู้ การยอมรับค่านิยม และเสียการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ส่งผลให้ไม่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ เนื่องจาก มีความแตกต่างและไม่ได้เรียนรู้วิถีทางการใช้ชีวิตกระแสหลักจากสถาบันครอบครัว (ทัชวัฒน์ สายโยธา, 2542) และมูลเหตุจูงใจด้านกลุ่มเพื่อน การศึกษา และสภาพสังคม โดยอายุที่เริ่มเสพยาเสพติดครั้งแรกของกรณีศึกษากลุ่มนี้อยู่ระหว่าง 11 ถึง 16 ปี ผู้ที่ชักชวนกรณีศึกษาเข้าสู่วังวนของยาเสพติด ได้แก่ คนใกล้ชิด (เพื่อน และแฟนหนุ่ม) โดยกรณีศึกษา 5 จาก 7 ราย ถูกชักชวนโดยเพื่อน ประกอบกับความอยากรู้อยากลองในวัยคึกคะนอง ทำให้กรณีศึกษากลุ่มนี้ถูกชักจูงเข้าสู่เส้นทางยาเสพติดได้โดยง่าย ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Differential Association theory) การเลือกคบกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยเฉพาะตั้งแต่ในวัยเด็ก การก่ออาชญากรรมซ้ำ ๆ นั้น อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้จากบุคคลใกล้ชิด หรือ อยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่มีแต่บุคคลกระทำความผิด หรือแม้กระทั่งมีสมาชิกในครอบครัวเป็นอาชญากร เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์จึงทำให้มีการเลียนแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบน

นั่นเอง (กฤษริน รักษาแก้ว และนันทิยา ดวงภุมเมศ, 2560) และยังสอดคล้องกับทฤษฎีการควบคุมตนเอง (Low Self-Control) ของ Hirschi และ Gottfredson โดยอธิบายว่าการควบคุมตนเองเป็นปัจจัยที่อธิบายความแตกต่างระหว่างบุคคลในพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนการที่คนเรามีแนวโน้มที่จะกระทำผิดหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับระดับการควบคุมตนเองหากมีการควบคุมตนเองที่ไม่ดี อันเนื่องมาจากขาดการฝึกอบรมและการเลี้ยงดูที่ดีในวัยเด็ก พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ หรือเมื่อทำผิดแล้วไม่มีการลงโทษพฤติกรรมเบี่ยงเบนเหล่านี้ทำให้เด็กขาดการควบคุมตนเอง และมีการก่ออาชญากรรมในที่สุด (Wright, 2008)

ดังนั้น กระบวนการแก้ไขปัญหานี้จำเป็นต้องดำเนินการโดยใช้สองมาตรการควบคู่กันไป คือ มาตรการป้องกันและมาตรการแก้ไข โดยมาตรการป้องกันเน้นที่การไม่ให้ผู้หญิงเข้าสู่วังวนของยาเสพติด ด้วยการสร้างงาน สร้างอาชีพ และส่งเสริมความผูกพันในครอบครัว ในขณะที่มาตรการแก้ไขนั้นจำเป็นต้องการปรับพฤติกรรมของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถาน เพื่อไม่ให้กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

## ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเพื่อสร้างแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดของผู้หญิงในคดียาเสพติด และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

### ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

สำหรับข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย มาตรการทางป้องกันและมาตรการแก้ไข โดยมาตรการป้องกันนั้นเริ่มจากที่รัฐบาลควรปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังและเด็ดขาด รวมถึงการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดผ่านทางสถานศึกษาและชุมชน ควรใช้สื่อมวลชนหรือสื่อโซเชียลมีเดียแขนงต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ความเข้าใจ ในขณะเดียวกันควรส่งเสริมการสร้างงาน การประกอบอาชีพ กำจัดแหล่งชุมชนแออัด และสร้างเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศ เพื่อไม่ให้เกิดความกดดันในการทำมาหาเลี้ยงชีพโดยชอบของผู้หญิง นอกจากนี้ สถาบันครอบครัวควรเป็นหน่วยพื้นฐานที่สุดที่ภาครัฐควรให้การสนับสนุนและควรเพิ่มงบประมาณในการส่งเสริมสถาบันครอบครัว

ในขณะที่ มาตรการแก้ไขเมื่อผู้กระทำความผิดต้องรับโทษในเรือนจำนั้น ในเรือนจำควรมุ่งเน้นการแก้ไขพฤติกรรมและทัศนคติของผู้ต้องขังหญิง เพื่อให้ผู้ต้องขังมีความรู้เรื่องพิษภัยและโทษของยาเสพติด ควรมีนักจิตบำบัดหรือนักจิตวิทยาคอยให้ความช่วยเหลือดูแล

ส่งเสริมการให้ความรู้และสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพให้กับผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังที่ออกจากเรือนจำไปแล้วสามารถประกอบสุจริตเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ตามฐานานุกรมพร้อมกันนี้ ควรเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองและเรื่องของสิทธิสตรีให้กับผู้ต้องขังหญิงควบคู่กันไปด้วย เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อในกระบวนการค้ายาเสพติดอีกในอนาคต

### ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้ คือ การเก็บข้อมูล และระเบียบวิธีวิจัย กล่าวคือ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส Covid-19 ทำให้ผู้ศึกษาประสบกับปัญหาในการเก็บข้อมูลจากกรณีศึกษาซึ่งเป็นผู้ต้องขังที่ถูกจองจำในทัณฑสถานหญิง โดยเฉพาะการสัมภาษณ์กรณีศึกษาซึ่งทำได้อย่างจำกัด ทัณฑสถานมีมาตรการรักษาความปลอดภัยและปิดกั้นไม่ให้บุคคลภายนอกเข้าไปในทัณฑสถานเนื่องจากเสี่ยงต่อการแพร่กระจายของไวรัส ส่วนข้อจำกัดในเรื่องระเบียบวิธีวิจัยนั้นเนื่องจาก การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จึงไม่อาจเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากเพื่อใช้อ้างอิงได้เช่นการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนั้นงานวิจัยจึงใช้ได้จำกัด ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไปในอนาคตควรมีการศึกษาเชิงปริมาณเกี่ยวกับปัจจัยในการกระทำความผิดครั้งแรกของผู้ต้องขังหญิง และศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยหรือมูลเหตุจูงใจที่มีผลต่อการกระทำความผิดของผู้ต้องขังชายและผู้ต้องขังหญิง

## เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมราชทัณฑ์. (2562). อัตราการกระทำผิดซ้ำแยกตามการค้นหาคณะ (ข้อมูล ณ วันที่ 2 ตุลาคม 2562). สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2562, จาก <http://www.correct.go.th/recstats/index.php/th/search> Advance
- \_\_\_\_\_. (2562). สรุปข้อมูลผู้ต้องขัง ณ วันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ.2562. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2562, จาก <http://www.correct.go.th/stathomepage/>
- \_\_\_\_\_. (2562). สรุปข้อมูลผู้ต้องขัง ณ วันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ.2562. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2562, จาก <http://www.correct.go.th/stathomepage/>.
- กฤษริน รักษาแก้ว และนันทยา ดวงภูมิเมศ. (2560). อิทธิพลของรายการในสื่อใหม่ที่มีต่อมุมมองต่อโลกของเด็กและเยาวชน. *Veridian E-Journal*, 10(3), 152-167.
- หัชวัฒน์ สายโยธา. (2542) อิทธิพลของการขัดเกลาทางสังคมต่อการเป็นฆาตกร. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต)จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรชัย ขันดี, กฤษณพงศ์ พุตระกูล, และจอมเดช ตรีเมฆ. (2558). **ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการ งานวิจัย และนโยบายประยุกต์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- แหวดดาว พรหมแสน. (2554). การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ. ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2562, จาก [http://ird.rmuti.ac.th/newweb/journal/journal4-1/RMUTIjournal4-1\\_10.pdf](http://ird.rmuti.ac.th/newweb/journal/journal4-1/RMUTIjournal4-1_10.pdf).
- ศุภชัย ปิตกุลตั้ง. (2556). **สถานการณ์และแนวโน้มของครอบครัวไทย**. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2562, จาก [http://ns2.ph.mahidol.ac.th/phklb/knowledgefiles/\\_21.pdf](http://ns2.ph.mahidol.ac.th/phklb/knowledgefiles/_21.pdf).
- Adler, F. (1975). **Sister in Crime: The Rise of the New Female Criminal**. NY: McGraw-Hill Book Co.
- Chesney-Lind, M. (2000). **Women and the Criminal Justice System: Gender Matters**. Community Corrections. Retrieved October 10, 2019. From [https://www.gvsu.edu/cms4/asset/903124DF-BD7F-3286-FE3330AA44F994DE/women\\_and\\_the\\_criminal\\_justice\\_system\\_gender\\_matters.pdf](https://www.gvsu.edu/cms4/asset/903124DF-BD7F-3286-FE3330AA44F994DE/women_and_the_criminal_justice_system_gender_matters.pdf).
- Simon, R. J. (1975). **Crimes Women Commit**. Washington D.C.: Lexington Books.

Sutherland, E. H., Cressey, D. R., & Luckenbill, D. F. (1992). **Principles of Criminology**. (11th ed). New York: General Hall.

Thaiger. (2018). **Asia's prison populations – Thailand #10 in the world**. Retrieved October 10, 2019. From <https://thethaiger.com/news/asias-prison-populations-thailand-10-world>.

Wright, B. (2008). **Gottfredson and Hirschi's Low Self-Control Theory; or why kids feed lizards to crocodiles**. Retrieved October 10, 2019. From <https://www.everydaysociologyblog.com/2008/11/gottfredson-and.html>.